

Finansdepartementet
Postboks 8008 Dep
0030 Oslo

Norsk
Landbrukssamvirke

Vår dato:
16.06.2015
Vår ref: 92258

Høringsuttalelse: Første delrapport Produktivitetskommissjonen

Norsk Landbrukssamvirke mener det er et viktig arbeid som regjeringen har satt i gang gjennom produktivitetskommissjonen. God produktivitet utvikling vil være viktig for å få til en vellykket omstilling av norsk økonomi. Vi hadde store forventninger til at Produktivitetskommissjonen ville gi oss et bedre grunnlag for å vurdere produktivitet utviklingen i Norge. Det er dessverre mye som tyder på at fakta- og datagrunnlaget om produktivitet utviklingen i matindustrien ikke er av god nok kvalitet.

Norsk Landbrukssamvirke er en interesseorganisasjon for bondeide samvirkebedrifter, hvor blant annet Nortura, TINE og Felleskjøpet Agri er medlemmer. Våre medlemmer har en samlet omsetning på om lag 75 milliarder kroner og sysselsetter omkring 16 000 personer.

Norsk Landbrukssamvirke tok initiativet sammen med NHO Mat og Drikke til at Norsk institutt for landbruksøkonomisk forskning (NILF) skulle gå tallgrunnlaget til Produktivitetskommissjonen i sømmene. Forprosjektet fra NILF viser at kommissjonen burde ha brukt mer ressurser på å kvalitetssikre SSBs datagrunnlaget. Forprosjektet avdekker at det er store usikkerheter knyttet til prisindeksene som byrået bruker til å beregne produktivitet utviklingen i matindustrien. NILF stiller blant annet spørsmål om endringer i kvalitet på produktene og om nye produkter fanges opp i stor nok grad i SSBs beregninger. NILF notatet vil bli ettersendt så fort det foreligger.

Produktivitet kommissjonen har pekt på at matindustrien har svakere produktivitet utvikling enn øvrig industri. NILFs utredning viser imidlertid at tallgrunnlaget er for usikkert til å kunne trekke bastante konklusjoner om matindustriens produktivitet utvikling. Hvis datamaterialet ikke har god nok kvalitet, vil vurderinger på bakgrunn av dette tallmaterialet ha begrenset verdi. Norsk Landbrukssamvirke mener det bør settes i gang et systematisk arbeid for å forbedre tallgrunnlaget av matindustriens produktivitet utvikling. Vi mener det samtidig er viktig å få bedre forståelse av hva produktivitet viser og hva det ikke viser for vår næring.

Den bondeide industrien opererer innenfor de landbrukspolitiske målsettinger vedtatt av et tverrpolitisk flertall på Stortinget. Produktivitet utviklingen i primærjordbruket har vært sterkere enn i de fleste andre næringene. Tallene er systematisk bearbeidet av Budsjett nemda for jordbruket i en årrekke. Landbrukssamvirkene har lagt ned mange anlegg de senere årene. Samtidig har mange anlegg blitt modernisert, og det har blitt investert i en

Postadresse:
Pb.9347 Grønland
0135 Oslo

Besøksadresse:
Schweigaards gate 34C
Oslo

Telefon:
22 05 47 00

Telefaks:
22 17 23 11

E-postadresse:
post@landbruk.no

Internett:
www.landbruk.no

Norsk Landbrukssamvirke
Norsk Landbrukssamvirke Servicekontor AS

Org.nr: 970 142 711
Org.nr: 985 265 739

Bank: 9365.14.83946
Bank: 9365.15.09244

rekke nye anlegg. Flere operasjoner som tidligere var preget av stor arbeidsintensitet, har blitt automatisert og effektiviteten har økt.

Produktivitetskommisjonen burde hatt en langt bredere tilnærming til matindustrien og primærjordbruket. Gjennom jordbrukspolitikken ivaretas goder som matsikkerhet, mattrygget kulturlandskap, biologisk mangfold og bosetting i distriktene. Til tross for at dette er vedtatte politiske mål med bredforankring i Stortinget, synes disse forholdene å være lite verdsatt av kommisjonen. Det å sette en eksakt pris på felles godene som landbruket ivaretar, er vanskelig. Norges velpleide kulturlandskap og et aktivt landbruk i trange daler og fjorder er utvilsomt verdifull for mange. Turismenæringen fremhever ofte verdien av å ha et landbruk i hele landet.

Norsk matindustri er en viktig faktor for å nå målene i landbrukspolitikken. Økt matproduksjon på norske ressurser i hele landet forutsetter en industristruktur som kan motta råvare fra hele landet. Internasjonal konkurranse i det norske markedet og en jevn stigning i importvolumene gjør at volumutviklingen i norsk matindustri har vært betydelig lavere enn hva befolkningsveksten skulle tilsi. Til tross for svak eller manglende volumvekst i matindustrien viser NILFs egne produktivitetsberegninger til dels høye vekstrater for store matindustriforetak.

Norsk Landbrukssamvirke mener det er viktig at det arbeides videre med temaet produktivitet. Norsk økonomi er i en omstillingsfase og vi trenger god produktivitetsutvikling for å opprettholde velferdsnivået i Norge. Aktiviteten fra olje må erstattes med noe nytt. Norsk matindustri er i dag Norges største industrigren og utviklingspotensialet i næringen er stort. Matindustrien vil bli viktig i omstillingen til en grønn norsk økonomi, og matindustrien vil få en avgjørende rolle i utviklingen av bioøkonomien. Den bondeidee industrien har lang erfaring i bioøkonomien. Samspillet mellom samvirkenes forskning- og innovasjonsenheter, rådgivningsapparat og bonde har gjort veien kort fra forskernes tegnebrett til fjøs, industri, butikk og eksportmarkeder.

Den norske matindustrien er en av få hele nasjonale verdikjeder. Landbrukssamvirkene samarbeider godt på tvers. Felles eierskap gjør at landbrukssamvirkene har samarbeidet godt om å utvikle verdikjeden for mat, deriblant avl- og fôrutvikling. Norge er verdensledende på avlsparemetere som fertilitet og dyrehelse. Norsk avlsmaterialet har blitt etterspurt på det internasjonale markedet. Gjennom Foods of Norway kan Norge bli en viktig aktør i fremtidens internasjonale fôrmarked.

Forprosjektet til NILF viser at det er lite kunnskap om produktivitetsutviklingen i verdikjeden for mat som helhet. Norsk Landbrukssamvirke mener det er viktig å se hele verdikjeden i sammenheng. God produktivitetsutvikling i matindustrien forutsetter kraft til økt bearbeiding, innovasjon og produktutvikling. Et noenlunde balansert styrkeforhold mellom aktørene må være tilstede for at matindustrien skal ha en god utvikling i årene som kommer.

Med vennlig hilsen
Norsk Landbrukssamvirke

Ola Hedstein
Adm. dir.

Åge Klepp
Fagsjef næringspolitikk